

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 625/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária Prachová & Pobijak, s. r. o., Pribinova 20, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-16C/94/2020 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-16C/94/2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B2-16C/94/2020 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré jej **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B2-16C/94/2020. Sťažovateľka žiada, aby jej ústavný súd priznal finančné zadost'učinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou na príslušnom súde 1. júna 2020 domáhala náhrady škody a nemajetkovej ujmy, ktorá jej vznikla v dôsledku operácie očí na očnej klinike žalovaného v 2. rade, kde poskytovateľom zdravotnej starostlivosti bol žalovaný v 1. rade. Vo veci bol 18. augusta 2020 vydaný platobný rozkaz, po podaní odporu bola vec postúpená Okresnému súdu Bratislava II. V napadnutom konaní, ktoré v súčasnosti prebieha na mestskom súde, nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

3. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v tvrdenom porušení práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru zbytočnými priet'ahmi mestského súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka zrekapitulovala doterajší priebeh napadnutého konania. Poukazujúc na celkovú dĺžku konania, uviedla, že postup súdu nebol dostatočne efektívny, hospodárny a v rámci konania bol súd dlhodobejšie nečinný. Konanie je stále vo fáze zabezpečovania dôkazov a vzájomného vyjadrovania sa sporových strán, preto ani v dohľadnej dobe nemožno predpokladať jeho právoplatné skončenie.

4. Podľa sťažovateľky nie je napadnuté konanie neúmerne právne ani skutkovo zložit'é. Meritum veci tvorí súčasť bežnej agendy súdov, o ktorej sa rozhoduje v podstatne kratších lehotách. V danom prípade nejde ani o mimoriadne faktickú zložit'osť veci. Predmetom sporu sú však skutočne citlivé veci, a to zdravotný stav sťažovateľky, ktorá do dnešného dňa poriadne nevidí, do konca života bude mať poškodený dôležit'ý orgán, nehovoriac o psychickej traume, ktorú počas operácie a pobytu na klinike utrpela. Napriek tejto skutočnosti mestský súd vo veci nekoná efektívne a neinicuje dostatočné kroky smerujúce k spravodlivému prejednaniu veci.

5. Sťažovateľka je toho názoru, že ani ona, ani žalovaní svojím správaním neprispeli k priet'ahom v súdnom konaní, keďže obe procesné strany boli v konaní plne súčinné a aktívne. Sťažovateľka sama viackrát urgovala súd a žiadala o nápravu stavu spôsobeného nečinnosťou. Zbytočné priet'ahy boli spôsobené výlučne postupom mestského súdu, ktorý vo veci nekoná efektívne.

6. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 625/2024-11 z 10. decembra 2024 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľky

7. Predsedníčka mestského súdu vo svojom vyjadrení zrekapitulovala doterajší priebeh napadnutého konania a, nadväzujúc nato, uviedla, že mestský súd konal vo veci plynule a vykonával úkony potrebné na prejednanie veci a rozhodnutie vo veci samej. Krátke obdobie nečinnosti v období od 4. apríla 2022 do 8. decembra 2022 možno pripísať nedopatreniu na strane súdu (nezrealizovaný pokyn sudkyne spisovou kanceláriou, pozn.). Dĺžka napadnutého konania sa nesporne odvíja aj od objektívnych dôvodov – pandémie ochorenia COVID-19, implementácia reformy súdnej mapy a zmeny v osobe zákonného sudcu. Čo sa týka náročnosti prejednávanej veci, skutkový stav v napadnutom konaní stále nie je ustálený, avšak nie z dôvodov na strane konajúceho súdu, ale

s ohľadom na komplikovanosť prejednávanej veci, vyžadujúci si závery znaleckého posúdenia, ktoré žalobkyňa súdu poskytla pred 4 mesiacmi.

8. Vzhľadom na obsah súdneho spisu a vyjadrenia predsedníčky mestského súdu ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľku na zaujatie stanoviska k danému vyjadreniu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote je založená na nekonaní, resp. neefektívnej činnosti mestského súdu v napadnutom konaní.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

11. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (m. m. II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

13. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom konania pred mestským súdom je rozhodovanie o náhrade škody a nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla sťažovateľke v dôsledku operácie očí na očnej klinike žalovaného v 2. rade, kde poskytovateľom zdravotnej starostlivosti bol žalovaný v 1. rade. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Nutnosť znaleckého posúdenia priznáva konaniu určitý stupeň skutkovej zložitosti. Uvedená skutočnosť však sama osebe nie je objektívne spôsobilá ospravedlniť skutočnosť, že vec nie je ani po 4 rokoch a 5 mesiacoch od podania žaloby, resp. po 4 rokoch a 3 mesiacoch od postúpenia veci Okresným súdom Banská Bystrica právoplatne skončená.

14. Pri hodnotení správania sťažovateľky ústavný súd po preskúmaní súdneho spisu konštatuje, že správanie sťažovateľky malo čiastočne vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania, keďže 2 pojednávania z celkovo 10 naplánovaných boli odročené na žiadosť jej právnej zástupkyne.

15. V súvislosti s posudzovaním postupu mestského súdu v napadnutom konaní ústavný súd už na úvod konštatuje, že samotnú skutočnosť, že napadnuté konanie nie je právoplatne skončené ani po viac ako 4 rokoch a 5 mesiacoch od podania žaloby, nemožno z ústavnoprávneho hľadiska ospravedlniť. Ústavný súd po preskúmaní súdneho spisu zistil, že postup okresného súdu (v súčasnosti mestského súdu) bol poznačený nečinnosťou, ako aj nie úplne efektívnym prístupom. Okresný súd Banská Bystrica postúpil spis okresnému súdu 3. novembra 2020, pričom procesné úkony konajúceho súdu v prvom polroku od postúpenia veci spočívali výlučne v doručovaní vyjadrení stranám sporu. V konaní bolo dosiaľ celkovo naplánovaných 10 pojednávanií, no uskutočnili sa len 4 pojednávania (17. 2. 2023, 1. 7. 2024, 25. 9. 2024, 20. 11. 2024), pričom 3 pojednávania boli odročené z dôvodov na strane súdu (6. 4. 2022, 4. 11. 2022, 17. 2. 2023), dve pojednávania sa neuskutočnili z dôvodu na strane sťažovateľky (8. 12. 2021, 28. 5. 2024) a 1 pojednanie sa neuskutočnilo z dôvodov na strane žalovaného (2. 9. 2024). Posledné pojednanie sa uskutočnilo 20. novembra 2024 a bolo odročené na neurčito.

16. Okresný súd postupoval v prvotnej fáze konania plynulo a bez prieťahov. Od druhej polovice roku 2021 boli síce nariaďované termíny pojednávanií, no prvé pojednanie sa reálne uskutočnilo až 17. februára 2023, teda po 1 roku a 3 mesiacoch. Súvislé obdobie nečinnosti zaznamenal ústavný súd v období od 28. júla 2022 do 8. decembra 2022. Skutočnosť, že v danom období príslušná spisová kancelária okresného súdu nedopatrením nezrealizovala pokyn zákonnej sudkyne, túto nečinnosť objektívne neospravedlňuje. Následne sa vo veci uskutočnilo prvé pojednanie (17. 2. 2023), pričom v nasledujúcom období bola plynulosť konania opätovne narušená zmenou v osobe zákonného sudcu. Okresný súd vykonal ďalší procesný úkon až 6. septembra 2023, keď rozhodol o zamietnutí návrhu na vykonanie zabezpečovacieho opatrenia. Po tomto úkone možno postup súdu hodnotiť ako relatívne plynulý. V roku 2024 sa uskutočnili 3 pojednávania, pričom posledné pojednanie, ktoré sa uskutočnilo 20. novembra 2024, bolo odročené na neurčito, pričom strany sporu mali súdu predložiť požadované dôkazy (adresa svedka a zmluva medzi jednotlivými žalovanými, pozn.). Požadované dôkazy už boli súdu medzičasom predložené.

17. Je pravdou, že plynulý priebeh napadnutého konania bol čiastočne narušený aj pandémiou COVID-19. Ústavný súd berie na vedomie argumenty predsedníčky mestského súdu týkajúce sa pandémie, ale zároveň poukazuje na svoju rozhodovaciu činnosť, v zmysle ktorej pandémie ochorenia COVID-19 môže byť dôvodom nečinnosti, avšak v rámci ojedinelej nečinnosti trvajúcej kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa

(napr. IV. ÚS 266/2022). Obmedzenia, ktoré si vyžiadala pandémia COVID-19, môžu mať nepriaznivý vplyv na vybavovanie vecí vnútroštátnymi súdmi, hoci to v zásade nemôže zbaviť štát všetkej zodpovednosti za nadmernú dĺžku predmetného konania (sťažnosť vo veci Q and R proti Slovinsku, č. 19938/20, rozhodnutie z 8. 2. 2022, § 80). V okolnostiach prejednávanej veci uvedené okolnosti nie sú objektívne spôsobilé ospravedlniť celkovú dĺžku napadnutého konania.

18. Taktiež možno len čiastočne prisvedčiť argumentácii predsedníčky mestského súdu, ktorá dĺžku konania ospravedlňovala aj implementáciou tzv. súdnej mapy a s tým súvisiacou reorganizáciou súdnej sústavy spojenou s prechodom právomocí na mestské súdy, ako aj so zmenami v osobe zákonného sudcu. Táto okolnosť taktiež nie je objektívne spôsobilá v plnom rozsahu ospravedlniť celkovú dĺžku konania a obdobia nečinnosti v postupe konajúceho súdu, ktoré mali za následok vznik zbytočných prietáhov.

19. S poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania poznamenanú nie dostatočne efektívnou činnosťou mestského súdu, ako aj dlhšími úsekmi jeho nečinnosti ústavný súd dospel k záveru, že prietahy v napadnutom konaní boli v rozhodujúcej miere spôsobené práve postupom mestského súdu, ktorý nepostupoval v napadnutom konaní v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu. Ústavný súd preto dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

20. Vzhľadom na to, že konanie ešte stále nie je právoplatne skončené, ústavný súd zároveň prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd konštatuje, že v uvedenej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd považoval v okolnostiach danej veci za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 1 500 eur, ktoré jej je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania v sume 856,75 eur v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a písomné podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v roku 2024 podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal

zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Celková suma trov konania tak s príslušnou daňou z pridanej hodnoty predstavuje sumu 856,75 eur. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci náhrady trov konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto nálezu. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu